

Plzeň opět vzpomněla na oběti holokaustu. Položila kameny zmizelých

Manželé Mosauerovi byli zavražděni v koncentračním táboře v Izbici, stejně jako Laura Weinerová. Lékař Alfréd Klein s manželkou zemřeli v Osvětimi, kde skonala i Pavlína Szabová, Herta Löwithová, její nevlastní syn Hanuš a desetiletý syn Tomáš. Porodník Rudolf Stein s manželkou a rodina Weisskopfova byli zavražděni ve Varšavě. Čtrnáct nových kamenů zmizelých neboli Stolpersteine od 30. září 2024 připomíná osudy Židů, kteří žili v Plzni a za druhé světové války se stali obětmi holokaustu.

„Dnes opět vzpomínáme na tragické osudy Plzeňanů – obětí holokaustu. Ukazujeme jejich potomkům i sami sobě, že jsme na ně nezapomněli a že právě vzpomínka na ty, kdo byli hromadně vražděni na základě své rasové příslušnosti, je jedním z kroků k tomu, abychom podobné činy už v budoucnu nikdy nedopustili,“ uvedl primátor města Plzně **Roman Zarzycký**.

V pondělí 30. září slavnostně začalo před domem v ulici Bedřicha Smetany č. 1 letošní pokládání Stolpersteine. „Na tomto místě si připomínáme manžele Bedřicha a Markétu Mosauerovi, kteří zde žili od roku 1912 a vedli obchod s bytovým textilem. V lednu roku 1942 museli odjet transportem do Terezína, zavražděni byli v tom samém roce v koncentračním táboře v Izbici. Dnes i na dalších místech našeho města položíme celkem čtrnáct kamenů zmizelých. V Plzni je pokládáme od roku 2012 a připomněli jsme si takto osudy už 150 obětí holokaustu,“ sdělila radní města Plzně pro oblast kultury a památkové péče **Eliška Bartáková**.

Kateřina Bíglová, pozůstalá po rodině Mosauerových, uvedla několik vzpomínek – Bedřich byl mladším bratrem její babičky. „Byla to soudržná rodina, maminka do Plzně za tetou a strýcem často jezdila. Děkuji městu Plzni a jeho představitelům, že díky kamenům zmizelých tady s námi Bedřich a Markéta Mosauerovi zůstávají. Kameny se jmény položené v chodníku jsou jejich náhrobky, jiné nemají,“ řekla Kateřina Bíglová.

Kameny zmizelých byly v pondělí 30. září vloženy do chodníku na celkem sedmi adresách, kromě Bedřicha Smetany 1 také před domy Sedláčkova 29 (Laura Weinerová), Křižíkovy sady 10 (MUDr. Alfréd a Hedvika Kleinovi), Skrétova 6 (Pavlína Szabová), Klatovská 20 (MUDr. Rudolf a Gisela Steinovi), Goethova 5 (rodina Löwithových) a Jungmannova 4 (rodina Weisskopfových).

Kameny jsou pokládány na základě návrhů nejen pozůstalých, ale i široké veřejnosti. O připomenutí Laury Weinerové požádala její vnučka Zuzana Vološčuková, vzpomenout na lékaře Rudolfa Steina a jeho manželku navrhl Jáchym Klimko, který bydlí na adrese Klatovská 20, tedy ve stejném domě, kde manželé žili před transportem do Terezína. Badatel Tomáš Rybáček zaslal návrh připomenout položením kamenů zmizelých lékaře Alfréda Kleina a jeho ženu Hedviku. Vzpomenout na Pavlínu Szabovou navrhl její vnuk Radek Szabó. Návrh na připomenutí rodin Löwithových a Weisskopfových přišel z norského Osla, kde žije potomek obou rodin Jiří Müller.

Plzeň byla po Praze a Brně třetím českým městem, odkud byli Židé deportováni do ghetta. Nejprve byli v lednu roku 1942 shromážděni v sokolovně v dnešních Štruncových sadech. Stovky dospělých i dětí se tísnily uvnitř sokolovny a spaly na slámnících na zemi. Byli tam nejen Židé z Plzně, ale také z Manětínska, Rokycanska, Kralovicka i dalších lokalit. V určené dny museli lidé ze sokolovny odejít seřazeni ve čtyřstupech, odváděly je odtud

ozbrojené strážní oddíly. Tři vlakové soupravy s označením R, S a T vyjely z plzeňského nákladového nádraží 18., 22. a 26. ledna 1942. Každý z deportovaných měl na krku cedulku s označením transportu a svým pořadovým číslem. Stejně označena byla i jejich zavazadla. Z Plzně odjelo 2 613 Židů, konce války se jich dožilo 209.

Autorem projektu Stolpersteine, tedy pokládání kamenů zmizelých před domy, kde Židé před transportem do ghatt a koncentračních táborů žili, je německý umělec **Gunter Demnig**, který první kámen umístil 16. prosince 1992 před radnicí v Kolíně nad Rýnem. Od ledna 2015 pokládání kamenů zmizelých zajišťuje **nadace Die Stiftung – Spuren – Gunter Demnig**. Kameny ručně zhotovuje berlínský sochař **Michael Friedrichs-Friedlaender** v souladu s přesnými pravidly uvedené nadace. Už bylo realizováno více než 100 tisíc Stolpersteine v desítkách evropských zemí, od roku 2008 je projekt realizován také v České republice.

V Plzni jsou Stolpersteine pokládány od roku 2012. Projekt realizuje Odbor kultury Magistrátu města Plzně ve spolupráci se Správou veřejného statku města Plzně a Archivem města Plzně.